

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. (партер) (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

БЮРА РЕДАКЦІЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ І ЕКСПЕДИЦІЇ
„РУСЛАНА“

перенесено

до льокалю

при ул. Осолінських
ч. II. (партер)

(фронт від ул. Тихої).

Привіт просьвітникам.

(X) В понеділок збирає ся у Львові перший просьвітно-економічний конгрес на дводневні наради, щоби довершити світле ювілейне свято сороклітнього єтнованя товариства „Просьвіта“.

З маленької іскри, що тліла в львівській рускій Громаді, витворило ся се величаве огнище світла і науки, що сияє нині на весь наш край, що просьвітло широкі верстви нашого занедбаного народу і розбудило в нім почуте і свідомість народну. Коли глянемо позад себе і нагадаємо собі, які були почини товариства «Просьвіта» у Львові, а кинемо оком тепер навкруги себе і по цілім нашім краю, то побачимо наглядно, яку

велику роботу зробила «Просьвіта» за весь час того сорокліття. Тим то з великою вдякою згадає і помяне добрим словом кожний щирий народолобець тих людей, що клали перші підвалини під сию просьвітну будівлю, що усували незвичайні перепони, які їм ставали в дорозі до ширеня просьвіти і цілими роками а деякі навіть девятками літ трудили ся безкорисно коло сеї справи. А коли хто з нашої суспільности ніколи серед трудних обставин і відносин попадав у зневіру, коли дехто ще мав сумніви що до житевої сили і спромоги до культурного розвитку, зросту і поступу нашого народу, то огляд 40-літньої діяльности „Просьвіти“, добутк і сеї роботи і осягнені доси успіхи повинні до крихти усунути сию зневіру, розвіяти всі сумніви і натхнути надією в невмирущу силу нашого народу, повинні переконати єго, що нарід сей спосібний до найвисшого культурного розвитку і поступу.

Успіхи осягнені сороклітнюо діяльністю товариства «Просьвіта» стають певним доказом, що результа робота єколо просьвітного, морального і материяльного подвигнення нашого народу з єго вікового занепаду, є найпевнішою дорогою, яка може наш нарід поставити поруч інших культурних народів в Європі.

Програма просьвітно-економічного конгресу показує наглядно, що товариство „Просьвіта“ обняло всі культурні царини нашого народного життя і розвитку і бажає тепер широким шляхом повести далше дотеперішню просьвітну

роботу. Отсе програма дальшої діяльності, над якою будуть радити учасники конгресу, а ухвали їх будуть указкою для Головного Виділу в єго дальших змаганях.

Витаємо тому з щирим серцем всіх учасників зїзду і бажаємо до їх нарад найкрасшого успіху, щоби те зерно, яке они кинуть в підготовлену уже рілю, видало як найгарнійші плоди. Під сим прапором побідимо!

Розправа про прилуку Босни.

(+) Комісія для прилуки Босни перевета розправу над сею предлоєю. Передовсім подано до відома заяву президента Вайскірхнера, що відповідно постановам регуляміну не може ядоволити домагаю комісії, щоби заіпросити міністра загр. справ і спільного міністра скарбу на засіданє. Мимо того деякі члени комісії (між тими і др. Окуневский) домагали ся прийви згаданих міністрів в комісії, на що знов і міністер-президент дав відповідну заяву, що регулямін згадує лише про австрійських міністрів й урядників. Прияєа спільних міністрів витворила би дивний стан, бо сі міністри не булиб одвічальні ніяк за те, що сказалиб в комісії. Моглиб лише явити ся ознакомлені з даними обставинами урядники спільного міністерства, щоби дати потрібні поясненя. Комісія була отже приневолена ухвалити внесене п Редліха, що з жалем приймає до відома заяву міністра-президента про неможливість прийви спільних міністрів.

Опісля розпочала ся загальна розправа про прилуку Босни й при сій на-

Матеріали до історії буковинської Русі.

V.

Важнійші праці Із. Воробкевича
в роках 1876-1897.

(Дальше).

Ч. 20.

1887, 1. лютого. Лист Цеглинського, тоді редактора „Зорі“ до Із. В-а.

„Стихи“ отримав і сердечно за них дякую; від часу до часу трактовати-му ними публіку наче цукерками.

„Мандатор“ помандрував з театром, однак они на провінції, борючись о щоденний хліб, не мають відай часу учти ся. Як лише „Бесіда“ вифасує субвенцію (що наступить в першій полєзній марта), напишемо о „Мандаторі“ більше.

Ч. 21.

1887, 4. лютого. З листу Із. В-а до Ол. Барвіньского.

Я, братічку, постарів ся і посивів, око ослабло, зуби не служать, роки почали з здорового, сильного чоловіка руїну робити, но то все небилія, коби душа здорова була, но вже

довгий час она боліє, хорув. Від коли мя мій незабутий брат Григорій на віки покинув, знаю лиш тоску, тугу і тяжкий пекучий жал. Оставив ся я самісенький, кругом сирота, ні з ким своє горе поділити, ні з ким порадились. Вір-мені, що мене на сїм світї більше нічо не тішить, єт жию від дня до дня, плину як то стебло, котре потік вхопив і бог зна куди несе.

На цвинтари поставив я Григорію скромненький памятник, однісенький з рускими віршами. Туда нераз самотно блукаю і собі нищечком заплачу, щоб люди не бачили, — злющі люди, котрі мое бідне серце нераз так люто шматкували.

Я, братічку, подав ся, може рочок, два — і вся комедія скінчила ся.

Доньку і сина вже-м подружив, а мій мізинок Олександр в 4. класї гімназії, все перший межи всіма і музик, якого шукати.

(Донька Вікторія, замужна за Самигичем, тепер директором виділу краевого у Чернівцях. Син Євген, єввященик, повдовів до року, був потім парохом у Львові, опісля катехитом в Чернівцях; помер 1908 в Ісаасї, проживши 45 років. Син Олександр помер, як був уже студентом на правах, мабуть р. 1892. Смерть єго дуже прибила батька).

Ч. 22.

Лист Із. В-а до Ол. Барвіньского.

1889, 19. червня.

Мій дорогий, старий, незабутий друже!

„Господи Боже мой, на Тя уповахь, спаси мя оть всѣхъ гонящихъ мя и избави мя“.

(Псалом 7, 1).

Довго я думав і думав, чи писати до тебе чи ні, чи відкрити тобі довголітні рани моего серця чи ні, думав і мислив я довго, вконец подали мені силу слова царя псалмопівця, взяв я в руку перо і пишу до тебе, на сему світї лиш одному правдивому другу, з наміренем більшого серця тобі явно показати і тебе просити, тебе благати, тебе молити на глибокі мої рани мені цілющий лік подати.

Як ти підчас моего ювілея в Чернівцях був, жалував ся я тобі, що львівські «самодержавці» мої умственні твори зневажають і мое імя мерзким, ядовитими мраками затьмити задумали, зі мною так своєвільно і нехорошо поступають, що як би чужі люди об сем почувли, то казалиб: се не можливе, а сли все правда, то таке постунованє мерзке, иллюгавє! Нігде правди діти, — все щира правда.

От зачинаю мою єремїяду і відкриваю тобі мої пекучі, болячі рани.

годі бар. Бінерт вигосив ширший вивід про сю справу. Внесена пропозиція має двояку ціль: по перше досягнене законодавчого потвердження розпорядку виданого монархом, а по друге забезпеченя тягlosti правительства і управи в Босні й Герцоговині.

Перша точка є конечна з огляду на постанови ординації про наслідство престолу. Вправді після австр. закона про прагматичну санкцію потрібне є лише затвержене прилуки, бо наслідство престолу по мысли закона дотичить всякої, яким небудь способом прилученої області, але після угорского закона співділане законодавства є конечне при кождім розширеню союзу на нові краї, особливо тоді, коли ці краї мають бути прилучені до Австрії а не до Угорщини. З становища австр. парламенту нема потреби застерігати ся проти усталеня в тій мірі рівности між тим парламентом а угорским соймом. Санкція прагматична є основним держ. законом, а бажаний є тут також закон з 22. лютого 1880, після котрого всякі розпорядки що до державно-правних відносин Босни й Герцоговини вимагають згідної ухвали законодавчих тіл обох держав монархії.

Що до обезпеченя тягlosti правительства і управи Босни й Герцоговини, то тут розходить ся о те, щоби на зверх зазначити формальну, правну і тривку приналежність прилучених провінцій до монархії. Обидва краї будуть правлені яко складова часть монархії спільним монархом, при участі обох правительств з підмогою спільного міністерства.

Наслідком закона з 1880. всяка будуча зміна правно-областних відносин Босни в обсягу союзу, опертого на прагм. санкції, може послідувати лише з участю австр. законодавства. На тім полягає законне признане повного права участі в постановлюваню австр. країв, коли тим в цілоу вимаганою єдностю стверджує ся, що прилучені краї не творять части угорської держави і не можуть творити без дозволу австрійского парламенту.

Що до будучого управленя держ. правних взаємин Босни й Герцоговини заявляє бар. Бінерт, що становище австр. правительства є таке, що прилуку сих країв довершив цісар Австрії і король Угорщини і що берлін. договір вигворює спільне управлене Австрії до обох країв,

1) 1884 р. прислав я на руки пана Гр. Цеглинського 4 драматичні твори моєї музи, котрі він в Руску Бесіду передав. По двох роках допоминав ся я о них і просив — бачиш, що може не удало ся — о їх звернене. Валебні, мірдайнні пани зділали велику ласку і «низсхожденіє» і прислали мені одну мильодраму Демон-горівка і комедійку: Пан Wenciszuk. — Осліплене Василька в стихах і Петро Конасевич Сагайдачний (для котрого ти мені книжок вижичив був) не звернули мені — ті валебні «самодержавці», но і шкодливі упинителі всякого духовного розвою — до сегодня. Принимають они їх у себе, мов зеліними кліщами, від 1884 до 1889 року, принимають чужі твори, чужу власність, щоб їх пліснота і паутина облягали; тяжливо їм було ті твори оцінити і, як добрі, на пользу свого народа, котрого просвітителами чванять ся, употребити, а, як неудачні, ту велику ласку зділати і нефранковано умственну власність авторови звернути. Не єсть се диво над дивами? Ви, славні «самодержавці», ваші заслуги великі, плетіть собі на 40 метрів довгі лаврові вінці і дайте собі у першого ліпшого циганчука з тальмізолота бізантійські авреолі скувати!!!

(Дальше буде).

а спільно понесені там жертви творять повну підставу, на якій Австрія в будучім управленю державних питань може безпечно берегти своїх прав і інтересів.

Предлоги мають усталити констит. відносини в Босні й Герцоговині. Особиста охорона, охорона майна і т. д. буде заповучена. Предлоги про соймовий статут, виборчу ординацію і соймовий регулямін мають узгляднити реальні відносини сих країв. Виборче право буде безпосередне, загальне, виконуване куріями. До обсягу сойму будуть належити всі справи дотичні виключно Босни й Герцоговини, а в справах дотичних обох держав монархії будуть рішати угодами закони і закон з 20. грудня 1879. і 22. лютого 1880.

На останку згадав бар. Бінерт про австрійско-турецке порозумінє і жертвану Туреччині винагороду 2½ міль. турецких фунтів, та про відступлене новобазарского санджаку.

Є надія, що небавом протокол дотичної умови буде на конечне зредатований і обидвом законодавчим тілам монархії предложений. По ратифікації его буде виплачена винагорода. Міністер-президент висловив також надію, що турецьке правительство рішучо запобіжить бойкоту австр. торговлі.

На внесенє д-ра Ебенгоха відложено дальшу розправу аж до хвилі, коли виводи бар. Бінерта будуть випечатані.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Характеристичний обяв парламентарного положеня виступив в бюджетовій комісії. Між членами комісії панував такий настрій супротив правительства, що треба було числити ся з можливістю відкиненя позиції диспозиційного фонду. Тому то правительство не допустило до голосованя перерываючи засіданє а о скликаноу слідууючого повідомити письменно. За фондом задумують голосувати Поляки, хр.-суспільні і чеські радикали а против Русини, всі прочі чеські сторонництва, Німці з Чех, полудневі Славяни і Італійці. Колиб ще додати соціалістів, то вийде таке відношенє голосів, що позиція нехибно упаде, коли хоч кількох послів зі сторонництва голосуючих „за“ не явить ся.

Чехи уважають триумфом міністра Шрайнера намір правительства завести виїмковий стан в Празі, коли би забуреня підчас бумлю повторили ся. Чеські послі роблять стараня, щоби сему перешкодити.

У президента палати др. Вайскірхнера зібрали ся представники німецких сторонництва на наради про спільне поступованє з хр.-суспільним сторонництвом в языковій справі. Правительство побоює ся чеської обструкції по внесеню языкової предлоги. З чеської сторони доносять, що чеська парламентарна комісія ухвалила острый протест против языкового розпорядку, мимо того більшість заявила ся против обструкції а за опозицією.

«Slav. Congress» подає, що Словінці поставлять внесенє на счеркненє пенсії міністра д-ра Шрайнера.

Збори словінських студентів при участі послів запротестували против утвореня італійского виділу незалежно від полагоди справи словінского університету. Словінських послів до державної ради візвано, щоби так довго унеможлилювали наради над італійским виділом, доки рівночасно не будуть полагожені словінські домаганя. В даль-

ших нарадах бюджетової комісії обговорював п. Шлегель (хр.-сус.) справу бумлів в Празі і вступив против Чехів, що кожду німецьку розмову в Празі уважають за провокацію. Почтової справи в Чехах не можна управити на підставі 19 артикулу основних законів. Парламентаризация кабінету після гадки бесідника буде аж тоді можлива, коли наступить порозумінє між сторонництвами що до певної політичної програми праць.

П. Сильвестер (нім. ст. нар.) полемізує з Крамаржом і зазначив, що в теперішних відносинах нема бесіди о порозуміню. Сторонництво его попирає нормальну полагоду бюджету.

П. Малік (всенім.) висказав гадку, що в нинішних умовах можливий лише нейтральний, урядничий кабінет.

П. Гофман-Веленгоф (нім. ст. нар.) виводиз, що внутрішній урядовий язык не має нічого спільного з 19 артикулом основного закона; бесідник звернув увагу, що випадки, які були на почті в Празі, лучили ся в Люблянї.

П. Кольоврат (нім. агр.) висказав жаль, що президент міністрів, заповідаючи начерки языкових законів, не виступив з більшою енергією. Бесідник був би з більшою рішучою заявою як і за тим, що задержанє уряду зробив кабінет залежним від принятя языкових законів. Вкінці виступив против інституції міністрів земляків. По промовах п. Немеца і Морзея замкнено засіданє.

В залізничній комісії запитав п. Маталька управителя міністерства, коли буде внесений закон про локальні залізничі. Др. Форстер відповів, що опінії країв ще не наспіли, тому внесенє закона перед осенню буде неможливим. Відтак обговорював подрібно справу регуляції тарифу.

Дневники стверджують, що під впливом ожидания заповідженого правительством языкового начерку всі сторонництва в парламенті заклочили мовчки рід завішеня оружя, щоби не доторкати внутрішньої політики аж до 4 лютого тому, що 3 лютого внесе гр. Бінерт свої начерки в палаті послів.

«Die Zeit» жадає, щоби сейчас по внесеню тих начерків і по відісланю їх до комісії, утворено парламентарний кабінет, позаяк лише такий може успішно полагодити языковий спір. Вість, що Чехи мали вже поставити ряд наглих внесень, щоби цілком спинити парламентарні наради, показала ся неправдивою.

Заграниця.

Австрійське правительство згодило ся на заснованє італійского правничого виділу з осідком у Відні. Тимчасом італійский міністер справ заграничних Тітоні заявив італ. міністроу-президентови, що подає ся до димісії, позаяк бар. Еренталь обіцяв єму розвязати питанє італійского університету корисно для Італії, а тепер признано для него яко осідок Відень, не Триєст. Міністер-президент відповів, що Тітоні мусять остати. Зате часописи, ворожі тридержавному союзови, звивають Тітонього до зміни політики з огляду на се, якою показала ся „fides austriaca“.

Як відомо, Болгария вистосувала ноти до європейских держав, в котрих усправедлилює ся по причині мобілізації. Вправді Туреччина заявляє, що анї в думці не мала, розпочинати війну та обсаджувати пограничні болгарські села, то одначе Болгария не має до неї довіря. З Софії доносять, що згадані пограничні місцевости обсажені сильно болгарским війском, бо Болгария перечувала напад зі сторони Туреччини, а не хотіла найти ся супроти доконаної вже події, яка мусіла рішучо довести до війни.

Найближшій неділі мають відбути ся збори шефів пристаневих двигачів, котрі мають вислухати звіту курдських послів про стан переговорів з Австро-Угорщиною. Коли сі заявлять під присягою, що турецький нарід вдоволений уступками Австро-Угорщини, тоді бойкот двигачів має устати

Вість, начеб Австро Угорщина, хоча чи положити кінець невиносимим відносинам, вручила Сербії ультиматум, є невірна. Зате ідучи за радою Росії, Сербія роздумала ся і не буде висилати нот до європейських дер. зав. Відносини в Сербії стають шораз більше неможливими. На слідник престолоа, князь Юрій, дістає листи з погрозами, що радикальна більшість скуштини позбавить єго права наслідства в користь єго брата Олександра. Князь Юрій заявляє, що се є ділом єго брата.

В Чорногорі заносить ся на династичну кризу. Князь Микита довів заборною торговельних зносин з Австро Угорщиною і покликанем народу під оруже до сего, що в краю запанував голод, а нарід поділив ся на три партії; вірну династії, ворожу династії і прихильну Австро-Угорщині.

Проеємо відновити передплату.

НОВИНИ

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Атаназія; римо-кат.: Петра, Ноляска. — В понеділок: руско-кат.: Макарія; римо-кат.: Ігнатія. — Ві второк: руско-кат.: Пр. Евтимія вел.; римо-кат.: *Пр. Діви М. Гр.*

— **За упокій душі бл. п. Володимира Барвіньського,** першого редактора і основника „Діла“, відбуде ся поминальне богослуження дня 1. н. ст. лютого, в понеділок, о год. 8½ в церкві СС. Василянков (ул. Зиблицевича ч. 24), на котре має честь запросити почитателів покійника і всіх побожних християн — *Родина.*

— **Просьвітно-економічний конгрес у Львові** відбувати ся буде в такім порядку: В понеділок рано о 10. год. святоче отворене конгресу і перше пленарне засіданє в салі „Сокола“ в „Дністрі“, ул. Руска ч. 20. О годині 3. по полудни секційні засідання в комнатах академічної гімназії в „Народнім Домі“. Вечером святочна вистава в міскім театрі. Ві второк секційні засідання від 9. рано і замкнене конгресу 4-30 по полудни в тих же комнатах „Народного Дому“. В неділю урядувати буде секретаріят конгресу від 9. до 1. перед і від 4. до 7. по полудни. Конгресові карти вступу уповажняти будуть членів конгресу wraz з їх родинами до участі в комерсі в понеділок 1. лютого в льокалі „Народної Гостинниці“. З нагоди просьвітно-економічного конгресу відбуде ся кромі званого вже з програми сьвята в міскім театрі. 1) В навечере конгресу вистава театру „Сокола“ під заголовком „Арсен Яворенко“ (На громадській роботі) Б. Грінченка штука в 5 діях в салі „Сокола“, в неділю о год. 6. вечером. 2) З огляду на се, що не стало вже для учасників місць в міскім театрі, відбуде ся рівночасно святочна вистава в салі „Яд Харузім“ ул. Бернштайна з отсим порядком: 1. Промова д-ра Ів. Брика відпоручника Головного Виділу тов. „Просьвіти“. 2) Вистава театру „Сокола“ „Степовий Гість“ з часів Хмельниччини, драма Б. Грінченка в 5 діях. 3) Живий образ: апотеоза „Просьвіти“. Початок точно о год. 8. Замовлення на білети приймає канцелярія „Просьвіти“. Карти вступу для учасників конгресу видає секретаріят щоденно від 9. до 1. і від 4. до 7. по полудни в льокалі тов. „Просьвіти“.

— **Помогло.** З Містків, львівського повіта,

доносять нам: По сокільській присязі на тверезість, про що у Вашій часописи онові широко писано, наше село завзято держить ся. Тепер відна нога не стане в корчмі. Вечерами старші і молодіж сходять ся в читальні і проводять час на читаню газет, книжок, на співах і при товариських забавах. Всі вдоволені в селі, лише наш Мошко-корчмар страх відказує на „Соколів“, бо не має що робити зі спровадженною сивухою і пивом та румом. Шкода, що рівночасно з присягою на тверезість, не зарекли ся люди курити тютюн. Деякі добровільно перестали курити, а інші курці мусять ходити до корчми по тютюн, бо деінде нема в селі трафіки. Мошко має з тим багато клопоту, бо по зложеню присяги, що „нога наша не стане в корчмі“, хто хоче купити тютюну, пукає в корчмі до вікна, а жидівка мусить серед морозу виносити тютюн на двір. Корчмарі наші так тепер посали в зневіру де людий, що вибирають ся за кілька тяжнів шукати деінде дурних „гоїв“, бо в Містках — кажуть — люди занадто змудрили. Коби Росподь Бог дав, аби також і по інших селах так люди змудрили. — *Василь К.*

— **Міністерство просьвіти** наділило приватну женську гімназію СС. Василянков у Львові, а іменно існуючі там доси кляси від I—III правом публичности на шк. рік 1908/9.

— **Вшехпольська культура.** Онові приїхала до Львова одна панночка Русинка з провінції і всіла до трамваю. Віз був переповнений і всі місця сидячі заняті, але, як водить ся в культурних народів, оден з молодих панів встав і зробив місце нашій панночці. За свою чемність дістав дуже чемну, милим голосом висказану відповідь: Дякую! Руске слово мало на него такий наслідок, як червона плахта на бика, і відкрило цілу наготу „вистости вшехпольської культури“. Панич відвернув ся і прощівив через зуби зі злюстю: *Boдай cię szlak trafi!* Дальші коментарі злишні.

— **Наші вояки в Тиролю.** В місті Інсбруці є станціонований баталіон стрільців, галицьких краян. Зразу військові власти асентерували туди головно рекрутів з Зах. Галичини, але тепер комендерують туди рекрутів зі Стрия, Долини, Калуша, Дрогобича, Самбора, Рави і ин., так що сей баталіон має більше як половину Русинів. Для тих то Русинів відправив на Різдва службу Божу о. Маркевич, що є там професором університету. Не одному з них покотили ся слези з очей з радости, що лучилась нагода вислухати рідного богослуження та щирої проповіді. Наші рекрути зносять дуже витревало всі трудности, виникаючі з тамошного гірського терену. Показало ся се особливо підчас тогорішних гірських маневрів в Тиролю на італійській границі. Полудневі спрки майже зовсім не шкодили підчас тих маневрів здоровлю наших жовнірів, хоч тяжко відбили ся навіть на родовитих Тироляцях.

— **Скріплене залоги в Босні.** Урядовий виказ оголошений вчера у Відні доносить, що XV корпус (Боснійско-герцоговинський) скріплено 12-ма баталіонами і 3-ма гірськими полками. Доси таких виказів не оголошувано а про стан армії не вільно було писати.

— **Здоровий спорт.** Вчерашного дня постигло знова нещастє двох хлопців, які санкували ся. Оден з них, вивернувшя ся з санками, зломив руку, а другий потовк ся так в плечі, що непритомного відвезено домів. Ще раз повторяємо, що спорт саночок хочби був найздоровіший, але без поученя і надзору старших принесе більше шкоди чим хісна для здоровля дїтвори.

— **247 мільонів корон з димом.** Стілько гроший прокурено в Австрії минулого року, отже 5½ мільона більше, як в попереднім році мимо того, що в Австрії зростає агітація проти куреня тютюну. Викурено о 465 тисяч кілограмів менше як в 1907 р. Се ще одинака потїха, бо видко, що біднійші верстви народа таки перестают курити, але зате багатші намагають дорозшними цигарами, так, що скарб не поніс страти. На штуки пішло: 466 мільонів заграничних цигар, 208 міль. „порторіко“, 176 міль. „куба“, 33 міль. „трабука“, 31 мільо-

нів „британіка“ і т. д. Папіросів також викурено немало: 1.140 мільонів „драма“, 72 міль. „султан“. Найбільше готових папіросів пішло на Чехи і дол. Австрию, інші краї курять більше тютюн, з якого кождий курець сам крутить собі папіроса. Різних сортів тютюну продано за 80 і кілька мільонів корон, а можна би з нього зробити 4 і пів мільярда (4.500 мільонів) папіросів.

— **Процес о обиду есперанта.** Трицять кілька учасників есперантского зїзду в Дрезні обжалувало редакцію Deutsches Volksblatt-у за обиду есперантистів. D. V. помістила іменно звіт зі зїзду п. з. „Конгрес ідиотів“. Розправа відбула ся онові перед трибуналом присяжних судиїв у Відні. На вступі відчитано інкриміновану статю, в якій сказано між иншим, „що глупота і блазеньство ще не загинули, за мало є також заведень для умово хорих і божевільних... Мозки учасників є виставлені на небезпеченство розмягченя...“ і т. п. Обжалований заявив, що уважав звіт за остру критику самої справи, але не за обиду чести. Заступник обжаловуючих др. Дунецкий доказував, що конгрес відбував ся під протекторатом саксонського короля, що брали в нім участь визначні учені, що есперантизмом займає ся цілий сьвіт, що 126 товариств наукових приняло есперанто за урядову мову, що в есперантскім язичі виходить 76 часописий, та що дирекция віденської поліції поручила 14 своїм урядникам научити ся есперантської мови. Мимо того присяжні судиї заперечили поставлені їм питання, а трибунал увільнив обжалованого редактора.

— **Сила імагінації.** Львондонський горожанин Вільзон пробудив ся онові рано і побачив, що десь затратили ся єго штучні зуби. Рівночасно почув біль в середині і так налякав ся думкою, що в просою зів свої зуби, що позволив зробити на собі тяжку операцію в ціли видобути зубів з жолудка. Вже лежав на операційнім столі, коли прибігла наймичка і принесла єго зуби, які найшла під ліжком.

— **Новий російський сьвятій.** Цар видав указ до митрополита Антопія, аби день смерти Івана Кронштадского, помершого перед кількома тижнями, обходила православна церква яко сьвяточний день. Сим чином зроблено Івана Кронштадского в короткій дорозі сьвятим.

— **Трагічна смерть поетки.** Розлука по знищеній Месиві довела молоду і талановиту поетку, Ліну Лянзадона, в Салерно до божевільства. В нападі шалу поетка зложила на купу свої книжки і рукописи, поляла нафтою і підпалила. В той палаючий костер скочила відтак сама і згоріла.

— **Напад Бедуїнів.** З Елюлі, на шляху зелізниці до Медини в Арабії, доносять, що коли онові прибув поїзд на стацию Істаблї-Гаттер, застав цілу стацию спалену і знищену та сліди крови в кількох місцях. Догадують ся, що се робота Бедуїнів, які ограбили стацию а обслугу стациї вирізали, або забрали в полон. Рух поїздів межа Елюлею а Мединою здержано на якийсь час.

— **Посийські опришки у Льондоні.** На льондонськім передмістю Тотенгайм якісь два Росияни почали стріляти до публіки і зранили 13 осіб, а дві зовсім убили. Коли поліція хотїла їх арештувати, пробували вистрілами відобрати собі житє. Спершу гадали, що ті люди божевільні, чи якісь революціонери, але згодом показало ся, що то були звичайні розбишаки. Авантюра розпочала ся від того, що вони здержали автомобіль, котрим їхали два офіціялісти одної фабрики кавчуку, везучи для робітників тижневу заплату. Зранивши з револьверів обох офіціялістів, зрабували гроші і всіли до переїздаючого якраз трамваю, приволоючи візника під грозою револьверів до як найшвидшої їзди. Підчас їзди стріляли до кондуктора і пасажерів, наслідком чого дві особи погибли, а 13 потерпіло рани. Поліціянты на роверах пустили ся в погоню і тоді бачучи що не втєчуть, розбишаки хотїли вистрілами відобрати собі житє. Оден з них помер, а другий Павло Кельфельд, родом з Риги, лежить тяжко ранений в шпитали.

— До Гоголівського ювілею. П. П. Гнедич листом до редакції „Нов. Вр.“ робить слухну увагу. Звідусіль надходять звістки про те, що 19. марта ст. ст. святкувати меть ся столітє народин Н. Гоголя. А тимчасом Н. В. Гоголь народивсь не 19, а 20. марта, що вже давно зауважувано тими, хто бачив метрики Спасової церкви в селі Сорочинцях. П. Гнедич пише: „поки ще єсть час, чом би не виправити помилку й поняти віри метриці, а не підручникам по історії російського письменства.

— З російського Поділя. Як показують останні відомости, на Поділю налічуєть ся всього 291 тисяча дітей шкільного віку, а ходять до початкових шкіл тільки 120.000. До 1. січня сього 1909 р. на Поділю було 2,027 початкових шкіл усіх типів, з котрих більш як дві третини духовного відомства. Сего року земство подільське має замір відкрити 24 нові початкові школи і таким чином школярів на Поділю збільшить ся ще на 700 душ.

— Хвороба Менеліа. Цісар Абіссинії, Менелік, дограв і здавсь, довго не потягне. Він родив ся в 1844 р., а цісарем став в 1889 році по своїм батькови Гайлі Мелекет. Наслідником престоло є его внук Ліді Санфу. Цісар Абіссинії є рівночасно номінальним головою церкви, бо дійсним зверхником є абуна, се є патріарх, з Гондар. Патріарх має право коронувати цісаря, висвячувати духовенство, а его самого висвячує патріарх з Каіро. Абіссинці є від VI в. по Хр. християнами-монофізитами і задержали богато з Мойсеевого ісповідання, як святкованє суботи, обрізанє і т. д.

— Переписка редакції. Про Тирольців Сходу помістимо в найближшій числі. Просимо й в будучині нас не забувати.

Допис з Самбірщини. Спасибі, подамо в тих днях.

Вп. Н. в Самб. Одержали, спасибі. Вашу статью небавом напечатаємо.

Вп. о. Сел. Образок віча помістимо, скоро лише буде трохи місця. Просимо й надалше о ласкаву поміч.

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Перемишлі. (Саля Народного дому. Початок 7 1/2 вечером).

В неділю 31. с. м. «Сватанє на Гончарівці» народна оперетка в 3 діях Гр. Квітки-Основяненка.

Наука, штука і література.

— П. Модест Менціньский, тенор королівської опери в Штокгольмі, завитавши до Львова, як перед кількома роками, виступає з незвичайним поведженем в міским театрі. Вже тоді в почині его артистичної кар'єри признано, що артист сей наділений великим талантом а з теперішних виступів видно, що силою свого таланту і безвпальною працею допровадив свій голос до повного розвитку. Не легко найти такого співака, з котрого особи зійшли ся всі ті привмети, які посідає п. Менціньский: голос звучний і незвичайно сильний о широкій скалі, видобуває ся з грудий з великою легкостію і чисто: завдяки умілому уживаню віддику, дикция дуже виразна, що ні одно слово не виходить замазане, корисна внішна поява, а передовсім висока інтелігенция, що вибиває ся виразно в грі і дає можливість артистови створити так незрівнани креацию як н. пр. в «Паяцах», що приковує видця силою правдивого трагізму, темперамент чисто драматичний, якби створений до віддання ріль героїв Вагнера, тож виступи нашого земляка в «Льогенгріні», «Тангайзері», «Зигфріді» зеднали єму заслужену славу. Та п. Менціньский показав, що его талант не односторонний виступами в італійських операх: «Аїді», «Паяцах» і «Жидівці», де не раз роля вимагає богато ніжного чутя, а голосови о героїчній барві приходить се не легко, та і тут вийшов артист в триумфом, а публіка, що не чула его у

Львові в сих партиях, щедро нагороджувала его гучними оплесками, викликаючи артиста не раз по кільканайцять разів по одній відслові.

Вдячною повинна бути п. Менціньскому руска суспільність за те, що памятає на неї і по триумфах на заграничних сценах, загощує до Львова, щоби поділити ся з нею даром чарівної пісні.

Телеграми

з дня 30. січня.

Відень. N. W. Tag. доносить, що австр.-угор. правительство, на основі інформації одержаної з Царгорода, не сумніває ся, що турецький парламент затвердить угоду, заключену Австро-Угорщиною з Туреччиною.

Царгород. Танін доносить з Адрианополя, що Болгария виофала частину війська знад границі.

Царгород. До смірненського віляету висло три баталіони війська в цілі вигубленя розбишакских ватаг. 15 опрлшків свійmano. Коло Смирни прийшло до справдішної битви межи війском а грецкою ватагою, причім багато Греків погубило.

Месина. Вчера почуто ту знова землетрясенє з підземним лоскотом.

Льондон. Daily Express доносить з Месини, що арештовано там бурмістра міста Месини і 12 радних, які адефравдували великі гроші, зложені для жертв катастрофи.

Загальні Збори

Тов-а кред. „Народний Дім“ в Станиславові відбудуть ся ві второк дня 16. лютого 1909 о год. 6. вечер у власнім льокалю ул. 3 Мая 18 в отсєм порядком: 1) Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів. 2) Відчитанє звіту люстратора Союзу ревізійного. 3) Звіт Дирекції за рік 1908. 4) Звіт комісії ревізійної. 5) Розділ чистого зиску за р. 1908. 6) Затвердженє вибраної дирекції. 7) Вибір 9 членів Ради Надзираючої. 8) Зміна статутів.

На случай не явленя ся означеного статутом числа членів відбудуть ся о год. 7 вечер того самого дня другі загальні збори з тим самим порядком.

Станиславів, 24. січня 1909.

Рада Надзираючої.

Др. К. Леваховский

Львів, пл. Талицка 7. (наг Централь. кабархю).

Витяганє, льомбованє, вставлюванє зубів без болю.

Образи Шевченка, Хмельницкого, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шанки сокільські і козацкі, альбоми, перфуми, спивки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці різного рода поручають. — Склади „Сокільского Базару“ у Львові і Стрию.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-рускої фабрики Евгена Білінського в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Севяві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся покляку:

Свій до свого!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятницї High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рілньникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадницї почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 2,848.890—

Удлі членські К 262.994—

Позички уділені К 3,396.002—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Чернівць	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Чернівць	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	12:54	—	8:34
Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	8:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Чернівць	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Чернівць	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	8:08	11:32
Бродів	6:35	11:02	2:31	8:08	—
Курович	—	8:53	—	4:41	—
Винник	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди йдучі лише в неділі означені †.

